

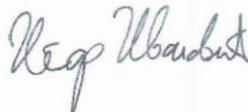
VIJEĆU FILOLOŠKOG FAKULTETA

Predmet: Prijava teme doktorske disertacije i prijedlog Komisije za ocjenu podobnosti teme i kandidata

U skladu sa Pravilima doktorskih studija Univerziteta Crne Gore, Vijeću Filološkog fakulteta predlažemo da usvoji Prijavu teme doktorske disertacije „Diferencirana nastava engleskog jezika u srednjim školama: uporedna studija slučaja u Crnoj Gori i regionu“, kandidata mr Jerliu Arlinda, kao i prijedlog Komisije za ocjenu podobnosti teme i kandidata:

1. doc. dr Marija Mijušković, Univerzitet Crne Gore, Filološki fakultet, mentorka
2. doc. dr Kimeta Himidović, Univerzitet u Novom Pazaru, članica
3. prof. dr Marija Krivokapić, Univerzitet Crne Gore, Filološki fakultet, članica

Predsjednik Komisije za doktorske studije

Prof. dr Igor Ivanović

PRIJAVA TEME DOKTORSKE DISERTACIJE

OPŠTI PODACI O DOKTORANDU	
Titula, ime i prezime	Mr Arlind Jerliu
Fakultet	Filološki fakultet
Studijski program	Jezik i književnost, doktorske studije
Broj indeksa	6/22
Ime i prezime roditelja	Ekrem Jerliu, Nerxhivane Jerliu
Datum i mjesto rođenja	27.07.1993, Gjilan, Kosovo
Adresa prebivališta	Arberi, Gjilan, Kosovo
Telefon	003848513694
E-mail	arlind-jerliu@hotmail.com
BIOGRAFIJA I BIBLIOGRAFIJA	
Obrazovanje	<p>Ph.D. in English Language Teaching Methodology University of Montenegro – Niksic, Montenegro current</p> <p>Master of Arts in Linguistics University of Prishtina ‘Hasan Prishtina’ – Pristina, Kosovo July 2020</p> <p>Bachelor of Arts in English Language and Literature University of Prishtina ‘Hasan Prishtina’ – Pristina, Kosovo August 2015</p>
Radno iskustvo	<ul style="list-style-type: none"> ◆ English language Teacher and Evaluator – MR for Education – Bielefeld, Germany • September 2022 – <i>current</i> ◆ English Language Teacher – Ghars Bilingual School – Salmiya, Kuwait • September 2021 – June 2022 ◆ English Language Teaching Assistant – University of Kadri Zeka – Gjilan, Republic of Kosovo • September 2020 – September 2021 ◆ English Language Lecturer – Universum College – Prishtinë, Republic of Kosovo • September 2018 – June 2020 ◆ English Language Teacher and Trainer – Britannica Language Center – Gjilan, Republic of Kosovo • October 2014 – August 2016 ◆ English Language Teacher – American Corner Pristina – Prishtinë, Republic of Kosovo • November 2013 – June 2015
Popis radova	
NASLOV PREDLOŽENE TEME	
Na službenom jeziku	Diferencirana nastava engleskog jezika u srednjim školama: uporedna studija slučaja u Crnoj Gori i regionu

Na engleskom jeziku	Differentiated Instruction in High School English Classrooms: A Comparative Case Study in Montenegro and Its Region
Obrazloženje teme	
Diferencirana nastava je ključni faktor u stvaranju efikasnijeg, cjelishodnijeeg i savremenog okruženja za učenje, posebno u kontekstu nastave engleskog jezika u srednjoj školi. S obzirom na to da su učenici veoma različiti u pogledu nivoa znanja jezika i da pristup nastavi koji je univerzalan ne uspijeva da zadovolji jedinstvene potrebe učenika, poželjno je uvesti diferencirani pristup nastavi i tako učenje prilagoditi svim učenicima. Diferencirana nastava omogućava stvaranje izazovnijeg konteksta za učenje koje doprinosi angažovanju učenika i njihovom uspjehu pri učenju stranog jezika. Istraživanje koje sprovodimo detaljnije se bavi pojmom diferencijacije kao i različitim elementima koji su sa njom povezani. Ispituje se način učenja, nivo znanja jezika kod učenika, razumijevanje i usklađenost nastavnog materijala sa znanjem učenika, njihovim interesovanjima, mogućnostima i potrebama, naročito kada je u pitanju usvajanje vokabulara stranog jezika i razumijevanje teksta. Ovdje takođe ispitujemo stavove, praksu i izazove sa kojima se nastavnici suočavaju, te nastojimo da utvrđimo strategije koje mogu uvesti diferencirani pristup u nastavi stranog jezika uopšte ili u većoj mjeri.	
Pregled istraživanja	
Inicijative UNESCO-a, Obrazovanja za sve i Inkluzivnog obrazovanja ističu važnost uključivanja svih učenika u nastavu stvaranjem okruženja koje odgovara različitim potrebama učenja (UNESCO, 2015). Međutim, kako Tomlinson (1999) tvrdi realizacija nastave tokom koje se vodi računa o sličnostima i razlikama među učenicima nimalo nije jednostavna. Jedna od strategija pomoći koje bi se moglo odgovoriti na različite potrebe učenika jeste diferencijacija, dakle njena primjena u nastavi. Ipak, bez obzira na široku zastupljenost diferencijacije, u literaturi, ona predstavlja koncept bez jedinstvene definicije. Tomlinson (2014), međutim, tvrdi da diferencirana nastava ne podrazumijeva samo strategije za njenu konkretnu primjenu u učionici, već se može smatrati <i>filozofijom u nastavi</i> .	
Istraživanja ukazuju da, kada se efikasno implementira, diferencirana nastava može značajno poboljšati autonomiju kod učenika (Sapan & Mede, 2022), angažovanost, motivaciju i postignuća u kontekstu učenja jezika (Baecher i Sar., 2012; Blaz, 2016; Ortega i sar., 2018). Međutim, diferencijacija nije česta u praksi kod nastavnika (Tomlinson, 1999), pa u tom smislu nailazimo na nekoliko prepreka koje onemogućavaju nastavnicima primjenu diferencirane nastave. Kao što su istakli Lavania i Nor (2020) u svom sistematskom pregledu literature, ključne prepreke zasnivaju se na nedostatku razumijevanja ovog metoda od strane nastavnika, na vremenskim ograničenjima u vezi sa planiranjem nastave, brojem učenika u razredu, nedovoljnoj administrativnoj podršci, nedostatku nastavnog materijala i tehnologije, kao i zahtjevnim standardima nastavnog plana i programa. Ovi faktori otežavaju efikasnu primjenu diferenciranog pristupa nastavi. Ključnu ulogu u razumijevanju i oblikovanju ovog pristupa imaju nastavnici (Kalaja & Barcelos, 2003; Nishino, 2012) pa njihovi stavovi, znanje, uvjerenja i vještini kao i upotreba različitih pristupa značajno utiču na efikasnost ovog pristupa (Kalaja & Barcelos, 2015).	
Naša studija, konkretno, analizira primjenu diferencirane nastave u nastavi engleskog jezika u srednjim školama u Crnoj Gori i u regionu. Analiza trenutnog stanja u pomenutim obrazovnim sistemima je od velikog značaja, budući da je region bio manje sklon prihvatanju ovakvih pedagoških pristupa iz operativnih, administrativnih ili drugih razloga. Diferencirani pristup može predstavljati ključan faktor u poboljšanju efikasnosti nastave i učeničkih postignuća, s	

obzirom na očekivane razlike koje mogu postojati među učenicima u pogledu opšteg znanja, znanja jezika, interesovanja, potreba i individualnih razlika u učenju (Ainscow & Miles, 2008; Allan, 2008).

Tomlinson (2014) tvrdi da diferencirana nastava znači prilagođavanje sadržaja, procesa, proizvoda i okruženja za učenje kako bi se odgovorilo na različite potrebe učenika. U širem smislu, sadržaj se odnosi na kontekst koji se uči; proces se odnosi na stilove učenja; proizvod se odnosi na strategije pomoću kojih učenici uče i pokazuju znanje; okruženje za učenje sintetiše sadržaj, proces i proizvod, dakle predstavlja atmosferu učenja u cjelini, kada se povežu sve navedene etape u učenju (Tomlinson, 2017).

Prema Gregori i Čapmanu (2007), diferencijacija se odnosi na korišćenje različitih žanrova, materijala prilagođenog različitim nivoima opšteg znanja i znanja engleskog jezika, kombinaciji i izboru raznovrsnih nastavnih materijala. Nivo složenosti odabranog nastavnog materijala varira u zavisnosti od spremnosti učenika, znanja jezika, opšteg znanja kao i interesovanja prema uzrastu, pa se izbor teekstova kreće od jednostavnih do složenijih. Štaviše, Beacher (2011, str. 66-67) objašnjava da se može uočiti razlika pri izboru nastavnog materijala i tako birati skraćeni ili prilagođeni tekstovi, tekstovi na jednostavnijem jeziku, ilustrovani sadržaji ili stripovi.

Efikasna diferencijacija nastave podrazumijeva spremnost da se odgovori na interesovanja, stilove učenja i povećanu motivaciju i uspješno učenje (Baecher i sar., 2012; Blaz, 2016; Ortega i sar., 2018). Diferencirani pristup vodi ka uspjehu pri učenju jer razvija potencijal kod svakog učenika, promoviše okruženje u kojem se učenička postignuća vrednuju i na taj način dobijaju jednakе prilike da budu usješni u učenju.

Daljom analizom fokusiraćemo se na pitanje u kojoj su mjeri obrazovne politike u Crnoj Gori i u regionu uskladene sa konceptima diferencirane nastave. Posebna pažnja biće posvećena trenutnom stanju i politici zastupljenosti diferencirane nastave u Crnoj Gori i regionu u pogledu obučenosti nastavnika i razvoju kurikuluma po ovom pitanju, koliko je diferencirana nastava predviđena u planovima i realizovana u ovim sredinama. Nalazi ukazuju na to da bi unapređenje razumijevanja i kompetencija nastavnika u vezi sa diferenciranom nastavom moglo biti ključno rješenje za povećanje primjene ovog pristupa, što bi poboljšalo iskustva učenja i ishode učenja (Kalaja & Barcelos, 2003; Nishino, 2012).

Putem anketa, intervjua i posmatranja nastave ispitaćemo trenutnu praksu i stavove nastavnika kako bismo utvrdili u kojoj mjeri je ovaj pristup integriran u nastavnoj praksi i kakvi su njegovi uticaji na rezultate u učenju engleskog jezika u srednjem obrazovanju.

Diferencirana nastava je opšte prihvaćena kao pristup koji može odgovoriti na različite potrebe učenika u kontekstu učenja stranog jezika. Počeli smo sa pretpostavkom da treba uzeti u obzir individualne razlike među učenicima u pogledu spremnosti, interesovanja i stilova učenja. U Crnoj Gori i regionu, gdje su obrazovne prakse često uniformne i nijesu prilagođene različitim potrebama učenika, primjena diferenciranog pristupa može značajno umanjiti nedostatke i dovesti do poboljšanja pri učenju stranog jezika.

Cilj/hipoteze

Ova studija istražuje diferencijaciju sadržaja, stavove nastavnika o tome i da li koriste ovaj pristup u nastavi, da li uzimaju u obzir različite nivoe znanja učenika i prema tome biraju nastavni materijal. U tom pogledu postavljamo sljedeća istraživačka pitanja:

1. Koliko su srednjoškolski nastavnici upoznati sa diferencijacijom sadržaja u nastavi?
2. U kojoj mjeri nastavnici engleskog jezika u srednjim školama primenjuju diferencijaciju?
3. Koji je nivo znanja engleskog jezika kod učenika u srednjim školama?
4. Koliko su udžbenici/materijali za učenje engleskog jezika razumljivi učenicima sa različitim nivoima znanja engleskog kao stranog?
5. Da li su nastavnici engleskog jezika u srednjim školama upoznati, obučeni i usavršavaju se u pogledu diferencijacije nastavnih sadržaja u nastavi engleskog jezika?

Materijali, metode i plan istraživanja

Metodologija

Metod istraživanja

U ovoj studiji koristimo kombinovane metode koje, kako objašnjavaju Ivanovka i saradnici (2006), podrazumijevaju prikupljanje i analizu kvantitativnih, a zatim i kvalitativnih podataka. Ovakav pristup omogućava procjenu važnosti svih podataka, kako se hronološki prikupljaju i kako ih integriramo u cjelinu.

Učesnici u istraživanju

Studija će biti sprovedena u srednjim školama u Crnoj Gori i regionu. Učesnici će biti učenici i nastavnici engleskog jezika u srednjim školama.

Učenici će raditi test jezičke kompetencije Britanskog savjeta, kao i test vokabulara preuzet sa sajta Vocabulary Size Test (VST) (<https://my.vocabularysize.com/select/test>). Ovo će omogućiti da se identifikuju nivoi jezičke kompetencije kod učenika, uključujući i njihov leksički fond.

Nastavnici će učestvovati u anketama, posmatranju nastave i polustrukturisanim intervjuiima kako bi izrazili stavove i upoznali nas na koji način realizuju nastavu i sa kojim se izazovima se suočavaju kada je u pitanju diferencirana nastava.

Instrumenti u istraživanju

Koristićemo više instrumenata za prikupljanje podataka i to anketu za nastavnike, test jezičke kompetencije, posmatranje nastave, intervju i analizu pročitanih tekstova.

Analiziraćemo stavove i iskustvo nastavnika u vezi sa diferenciranom nastavom koristeći određenu skalu ocjenjivanja.

Koristićemo test jezičke kompetencije engleskog jezika koji sprovodi Britanski savet i Vocabulary Size Test (VST) za procjenu nivoa jezičke kompetencije i opseg vokabulara kod učenika.

Koristićemo obrazac za ocjenjivanje, posmatrati nastavu i identifikovati diferencirani pristup nastavnim sadržajima. Posmatranje će se sprovesti prije intervjua kako se ne bi uticalo na nastavnu praksu.

Polustrukturisanim intervjuiima sa nastavnicima analiziraćemo njihovo razumijevanje, sproveđenje, planiranje, okruženje u učionici kao i učešće učenika u nastavi.

Prikupljanje podataka

Proces prikupljanja podataka realizovaće se u fazama, pri čemu će prva faza biti kvantitativna, a druga kvalitativna. U kvantitativnoj fazi, anketiranje će biti sprovedeno među nastavnicima engleskog jezika u srednjim školama kako bi se prikupili podaci o njihovim stavovima i praksi u pogledu primjene diferenciranog pristupa u nastavi. Pored toga, nivo jezičke kompetencije učenika biće procijenjen korišćenjem testova znanja engleskog jezika, kao i testa vokabulara. Nakon toga, u kvalitativnoj fazi, posmatranje nastave biće sprovedeno kako bi se istražilo na koji način nastavnici primjenjuju diferencijaciju koristeći evaluacioni obrazac. Polustrukturisani intervjui sa nastavnicima takođe će biti obavljeni kako bi se detaljnije ispitali njihovi stavovi i način na koji implementiraju diferencirani pristup. Na kraju, metod leksičkog profila biće primijenjen na tekstove za čitanje kako u vezu dovela složenost vokabulara sa nivoom jezičke kompetencije učenika.

Analiza podataka

Kvantitativna analiza

Deskriptivna statistika: Koristiće se za sumiranje podataka iz anketa i testova jezičke kompetencije, uključujući srednje vrijednosti, standardnu devijaciju i frekvenciju.

Inferencijalna statistika: t-testovi i ANOVA biće korišćene da bi se utvrdile razlike u primjeni diferencirane nastave i nivoima jezičke kompetencije učenika između Crne Gore i regionalnih.

Leksički profil: Koristiće se za analizu složenosti vokabulara u pročitanim tekstovima kako bi se procijenila njihova usklađenost sa nivoima jezičke kompetencije učenika.

Kvalitativna analiza

Tematska analiza: Podaci iz intervjua i posmatranja u učionici biće analizirani tematskom analizom kako bi se identifikovale zajedničke teme i obrasci vezani za stavove, praksu i izazove nastavnika u primjeni diferencirane nastave.

Triangulacija: Podaci iz anketa, intervjua i posmatranja u učionici biće upoređeni kako bi nalazili validni i pouzdani.

Zaključak

Ova studija će obuhvatiti proračune srednjih vrijednosti za određivanje prosječnih odgovora i nivoa jezičke kompetencije, standardnu devijaciju za utvrđivanje varijabilnosti u praksi nastavnika i jezičkoj kompetenciji učenika, kao i frekvenciju za dokumentovanje odgovora i nivoa kompetencije. Studija će nastojati da identificuje zajedničke trendove i ključne varijacije u primjeni diferencirane nastave. Takođe ćemo dobiti sliku o poznavanju strategija diferencirane nastave od strane nastavnika, njihovoj efikasnosti u praksi, i nivoima jezičke kompetencije učenika, što će doprinijeti kreiranju prilagodljivijih materijala i programa u nastavi. Rezultati će podstići diskusiju u obrazovnim okruženjima s ciljem definisanja konkretnih strategija za unapređenje ishoda učenja i obrazovnih ishoda uopšte.

(do 7000 karaktera)

Očekivani naučni doprinos

Istraživanje o diferenciranoj nastavi je ključno za razumijevanje percepcija i prakse nastavnika u vezi sa ovim pristupom. U regionu nijesu sprovedene sveobuhvatnije studije koje istražuju implementaciju diferenciranog pristupa na način na koji će biti usmjerena ova studija. Ovo istraživanje ima za cilj da nadomjesti trenutno stanje ispitivanjem razlika u učenju, kao i stavova nastavnika i njihovu praksu u vezi sa primjenom diferenciranom pristupa u nastavi engleskog jezika u srednjim školama u Crnoj Gori i u njenom regionu.

Očekuje se da će nalazi doprinijeti programima profesionalnog razvoja i unaprijediti nastavnu praksu, što će na kraju poboljšati motivaciju kod učenika i bolji rezultat pri učenju.

Spisak objavljenih radova kandidata

(dati spisak objavljenih radova kandidata)

Popis literature**References:**

1. Ainscow, M., & Miles, S. (2008). Making education for all inclusive: Where next? *Prospects*, 38(1), 15–34. <https://doi.org/10.1007/s11125-008-9055-0>
2. Allan, J. (2008). Rethinking inclusive education: The philosophers of difference in practice (Vol. 5). Springer.
3. Baecher, L. (2011). Differentiated instruction for English language learners: Strategies for the secondary English teacher. *Wisconsin English Journal*, 53(2). Retrieved from <https://www.rcsdk12.org/cms/lib/NY01001156/Centricity/Domain/9141/differentiating%20instruction%20for%20ells.pdf>
4. Bernhardt, E. B., & Kamil, M. L. (1995). Interpreting relationships between L1 and L2 reading: Consolidating the linguistic threshold and the linguistic interdependence hypotheses. *Applied Linguistics*, 16(1), 15-34.
5. Blaz D. (2016). Differentiated instruction: A guide for world language teachers. 2nd edition. Routledge.
6. Grabe, W. (1991). Current developments in second language reading research. *TESOL Quarterly* 25, 375-406.
7. Grabe, W. (2010). Reading in a second language. Moving from theory to practice. *Cambridge Applied Linguistics Series*.
8. Gregory, G. H., & Chapman, C. (2007). Differentiated instructional strategies: One size doesn't fit all. Corwin Press. A SAGE Publications Company.
9. Ivankova, N. V., Creswell, J. W., & Stick, S. L. (2006). Using Mixed-Methods Sequential Explanatory Design: From Theory to Practice. *Field Methods*, 18(1), 3-20. <https://doi.org/10.1177/1525822X05282260>
10. Kalaja P., Barcelos A.M.F. (2003). Beliefs about SLA: New research approaches. Springer.
11. Kalaja, P., Barcelos, A. M. F., Aro, M., & Ruohotie-Lyhty, M. (2015). Beliefs, agency and identity in foreign language learning and teaching. Palgrave Macmillan.

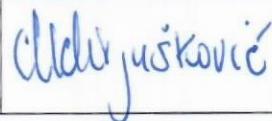
12. Koda, K. (2007). Reading and language learning Special issue of *Language Learning Supplement* 57, 1-44.
13. Laufer, B., & Ravenhorst-Kalovski, G. C. (2010). Lexical threshold revisited: Lexical text coverage, learners' vocabulary size and reading comprehension. *Reading in a Foreign Language*, 22(1), 15-30.
14. Lavanía, M., & Nor, F. M. (2020). Barriers in differentiated instruction: A systematic review of the literature. *Journal of Critical Reviews*, 7(6).
<https://doi.org/10.31838/jcr.07.06.51>
15. Nation, I. S. P. (2001). Learning vocabulary in another language. *Cambridge University Press*.
16. Nation, I. S. P. (2006). How large a vocabulary is needed for reading and listening? *Canadian Modern Language Review*, 63(1), 59-82.
17. Nishino, T. (2012). Modeling teacher beliefs and practices in context: A multimethods approach. *The Modern Language Journal*, 96(3), 380-399.
18. Ortega D.P., Cabrera J.M., Benalcázar J.V. (2018). Differentiating instruction in the language learning classroom: Theoretical considerations and practical applications. *Journal of Language Teaching and Research*, 9, 1220–1228.
19. Qian, D. D. (1999). Assessing the roles of depth and breadth of vocabulary knowledge in reading comprehension. *Canadian Modern Language Review*, 56(2), 282-307.
20. Qian, D. D. (2002). Investigating the relationship between vocabulary knowledge and academic reading performance: An assessment perspective. *Language Learning*, 52(3), 513-536.
21. Sapan, M., & Mede, E. (2022). The effects of differentiated instruction on achievement, motivation, and autonomy among English learners. *Iranian Journal of Language Teaching Research*, 10(1), 127-144. <https://doi.org/10.30466/ijltr.2022.121125>
22. Tomlinson, C. A. (2014). *The differentiated classroom: Responding to the needs of all learners* (2nd ed.). ASCD.
23. Tomlinson, C. A. (1999). The Differentiated Classroom: Responding to the Needs of All Learners. *Association for Supervision and Curriculum Development*.
24. Tomlinson, C. A., & Imbeau, M. B. (2023). Leading and managing a differentiated classroom (2nd ed.). *Association for Supervision and Curriculum Development*. Retrieved from <https://files.ascd.org/pdfs/publications/books/Leading-and-Managing-A-Differentiated-Classroom-2ed-sample-pages.pdf>.
25. Tomlinson, C. A. (2017). How to Differentiate Instruction in Academically Diverse Classrooms (3rd ed.). *Association for Supervision and Curriculum Development*
26. UNESCO. (2015). Education 2030. Incheon Declaration. Towards inclusive and equitable quality education and lifelong learning for all. Retrieved:
http://uis.unesco.org/sites/default/files/documents/education-2030-incheon-framework-for-action-implementation-of-sdg4-2016-en_2.pdf

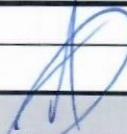
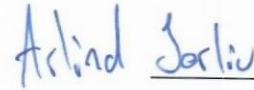
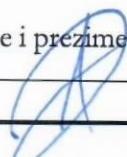
SAGLASNOST PREDLOŽENOG/IH MENTORA I DOKTORANDA SA PRIJAVOM

Odgovorno potvrđujem da sam saglasan sa temom koja se prijavljuje.

Prvi mentor

Doc. dr Marija Mijušković

Doktorand	Mr Arlind Jerliu	
IZJAVA		
Odgovorno izjavljujem da doktorsku disertaciju sa istom temom nisam prijavio/la ni na jednom drugom fakultetu.		
U Nikšiću, 2. 10. 2024.		 Ime i prezime doktoranda